

«۱۲ گام»

القبامى نوامى دل

«القبامى»

رديف نامى دستى

نويسنده: محمود بيات

پدیدآورنده	: بیات، محمود، ۱۳۵۴ -
عنوان	: الفبای نوای دل (۱۲ گام) گام اول : ردیفهای دشتی.
تکرار نام پدیدآور	: نویسنده : محمود بیات.
مشخصات نشر	: قم : بوستان احمدی، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	: ۱۶۰ ص. (به همراه CD آموزشی)
شابک	: ۶۵۰۰۰ ریال (با سی دی) 9 - 03 - 6493 - 600 - 978 - ISBN
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
یادداشت	: عنوان روی جلد: الفبای نوای دل، آموزش مداحی حرفه‌ای در قالب دستگاه موسیقی اصیل، گام اول : دشتی.
یادداشت	: کتابنامه : ص ۱۶۰.
موضوع	: مدیحه و مدیحه‌سرایی - راهنمای آموزشی.
موضوع	: مدیحه و مدیحه‌سرایی - جنبه‌های مذهبی - اسلام.
موضوع	: مدیحه و مدیحه‌سرایی - دستگاه‌ها - موسیقی - موسیقی ایرانی - دشتی.
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۹۲، الف ۹ ب / ۸ / ۲۶۱ BP
رده‌بندی دیویی	: ۲۹۷ / ۷۵۷
شماره‌مدرک	: ۲۸۸۷۵۷۸

انتشارات بوستان احمدی

نام کتاب	: الفبای نوای دل (آموزش مداحی حرفه‌ای) همراه با CD آموزشی
نویسنده و اجرا	: محمود بیات
ناشر	: انتشارات بوستان احمدی
شمارگان	: ۵۰۰۰
نوبت چاپ	: اول / ۱۳۹۲
چاپ	: نگارش
شابک	: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۶۴۹۳ - ۰۳ - ۹
قیمت	: ۶۵۰۰ تومان (به همراه سی دی)

حق چاپ برای نویسنده محفوظ است.

تلفن تماس با نویسنده، جهت پیشنهادات: ۰۹۱۲ ۲۱ ۵۰ ۶۰۰

تلفن جهت سفارش خرید کتاب: ۰۹۱۲ ۷۲۸ ۸۵ ۸۷

مرکز پخش: انتشارات بوستان احمدی / ۰۹۱۲۵۵۲۰۲۱۶ / قم - ص. پ: ۱۱۱۹ - ۳۷۱۷۵
عصر جوان / ۰۹۱۲۵۵۲۸۴۸۰ / ۰۳۷۳۰۰۷۷۳ (۰۲۵۱)

الفبای نوامی دل

برای اولین بار در ایران

آموزش تخصصی هداحی

در قالب دستگاه‌های موسیقی اصیل

همراه با سی دی (CD) آموزشی

گام اول : «دشتی»

«دشتی خوانی در مداحی»

شامل آشنایی عملی و کاربردی و تخصصی ردیف و گوشه‌های
دشتی و کاربرد منحصر به فرد و دلنشین و متفاوت آن در مداحی -
و اجرای گوشه‌های دشتی:

چگونگی شروع مجلس - اوج - فرود اشعار و تکنیک استفاده از
گوشه‌های دشتی در دعا - مناجات - نوحه - روضه - اشعار - و
محزون خوانی مجلس اهل البیت علیهم‌السلام - ترحیم و .... - صداسازی
حرفه‌ای و تغذیه مداح و هدایت صدا.

«منتظر نظرات و پیشنهادات شما عزیزان هستم»

تماس با نویسنده: محمود بیات: ۰۶۰۰ ۰۹۱۲۳

WWW.mahmoodbayat.com

WWW.mahmoodbayat.ir

Info@mahmoodbayat.Com

تقدیم به :

ساحت مقدس ولی عصر آقا امام زمان علیه السلام که این بنده حقیر در پناه خدای منان و در سایه ایشان توانستم بعد از سالها تلاش و ممارست و تلمذ در امر موسیقی اصیل ایران و مداحی دستگاهی برای اولین بار در ایران در گوشه‌های دستگاه‌های موسیقی اصیل را به صورت مداحی اجرا نمایم و مداحی را در قالب دستگاه موسیقی با آن همه شاخه‌ها و ظرافت به صورت کتاب همراه با «CD» مربوط به کتاب تقدیم عزیزان نمایم امیدوارم مورد قبول تمامی مداحان - ذاکران - واعظان و مربیان و علاقمندان به امر مداحی قرار گیرد و مرا از دعای خیرشان فراموش نکنند.

منتظر اجرای دستگاه‌های بعدی و گام‌های بعدی همراه با کتاب و سی دی «CD» مربوط به آن باشید.

گام‌های بعدی: شور، همایون، سه گاه، ماهور، چهارگاه، بیات ترک، افشاری، ابوعطا، نوا، بیات اصفهان، راست پنجگاه به صورت گام به گام.

کتاب همراه با سی دی «CD» آموزشی - حرفه‌ای، تخصصی.

در آینده گام دوم «دستگاه شور» به یاری خداوند در راه است.

فهرست مطالب

۱۷	..... مقدمه
	«فصل اول»
۲۵	..... نکته متذکر راجع به سی دی «CD» که در اختیار شماست
۲۷	..... آشنایی با نام دستگاه‌ها و آوازاها
۲۸	..... دستگاه و آواز چیست؟
۳۰	..... گوشه یعنی چه؟
۳۲	..... ردیف یعنی چه؟
۳۳	..... نت‌های موسیقی و شناخت گام و درجه‌های صدا و حنجره
۳۵	..... تمرین و ساختن حنجره و صداسازی در دشتی همراه با تغذیه
۴۴	..... خوراکیها، غذاها، مایعات و مواردی که بر صدا آثار منفی دارد
۴۵	..... خوراکیها، غذاها، مایعات و مواردی که بر صدا آثار مثبت دارد
۴۶	..... چگونه یادگیری گوشه‌های دشتی و زمان اجرای آن

- دشتی چه آوازی است و نام گوشه‌های آن چیست؟ ۴۷
- تنه درخت دشتی چیست؟ و میوه‌های آن کدامند؟ ۴۹
- چگونه شروع کردن مجلس دشتی خوانی اوج فرود در دشتی ۵۰
- در مجلس عزاداری از کدام گوشه‌های دشتی استفاده کنیم؟ ۵۶
- زمینه‌های ساخته شده در دشتی چیست؟ و استفاده آن کجاست؟ ۵۷
- تفاوت بین مداح و خواننده آوازخوان در دشتی از نظر اجرا ۵۹

«فصل دوم» درآمد

- گوشه درآمد دشتی در شعر ۶۳
- دعا در درآمد دشتی ۶۴
- مناجات فارسی در درآمد دشتی ۶۵
- مناجات عربی در درآمد دشتی ۶۵

«فصل سوم» گوشه بیات راجع

- گوشه بیات راجع در شعر ۶۹
- دعا در گوشه بیات راجع ۷۰
- مناجات فارسی در بیات راجع ۷۰
- مناجات عربی در بیات راجع ۷۱

«فصل چهارم» گوشه عشاق (اوج) همراه با فرود

- گوشه عشاق در شعر ۷۵
- دعا در گوشه عشاق همراه با فرود ۷۶
- مناجات فارسی در گوشه عشاق همراه با فرود ۷۷
- مناجات عربی در گوشه عشاق همراه با فرود ۷۷

«فصل پنجم» گوشه عزال

- ۸۱ ..... گوشه عزال در شعر
۸۲ ..... گوشه عزال در دعا
۸۳ ..... گوشه عزال در مناجات فارسی
۸۳ ..... گوشه عزال در مناجات عربی

«فصل ششم» فرود

- ۸۷ ..... فرود در شعر
۸۸ ..... فرود در دعا
۸۸ ..... فرود در مناجات فارسی
۸۹ ..... فرود در مناجات عربی

«فصل هفتم» سارنج

- ۹۳ ..... شعر در گوشه سارنج
۹۴ ..... دعا در گوشه سارنج
۹۴ ..... مناجات فارسی در سارنج
۹۴ ..... مناجات عربی در سارنج

«فصل هشتم» دیلمان

- ۹۷ ..... شعر در گوشه دیلمان
۹۸ ..... دعا در گوشه دیلمان
۹۹ ..... مناجات در گوشه دیلمان

«فصل نهم» دشتستانی و حاجیانی

- ۱۰۳ ..... شعر در دشتستانی و حاجیانی
 ۱۰۴ ..... دعا در گوشه دشتستانی و حاجیانی

«فصل دهم» چوپانی

- ۱۰۷ ..... شعر در گوشه چوپانی
 ۱۰۹ ..... دعا در گوشه چوپانی
 ۱۰۹ ..... زیارت عاشورا در گوشه چوپانی
 ۱۱۰ ..... دوبیتی در گوشه چوپانی

«فصل یازدهم» بیدکانی

- ۱۱۳ ..... شعر در گوشه بیدکانی
 ۱۱۴ ..... دعا در گوشه بیدکانی
 ۱۱۴ ..... دوبیتی در گوشه بیدکانی

«فصل دوازدهم» غم انگیز

- ۱۱۷ ..... شعر در گوشه غم انگیز
 ۱۱۷ ..... دعا در گوشه غم انگیز
 ۱۱۸ ..... دوبیتی در گوشه غم انگیز

«فصل سیزدهم» گیلکی

- ۱۲۱ ..... اشعار در گوشه گیلکی
 ۱۲۲ ..... دعا در گوشه گیلکی

«فصل چهاردهم» لری

- ۱۲۵ ..... شعر در گوشه لری
- ۱۲۵ ..... دعا در گوشه لری
- ۱۲۶ ..... دوبیتی در گوشه لری

«فصل پانزدهم» مثنوی

- ۱۲۹ ..... انتخاب شعر مثنوی و خواندن در مثنوی دشتی

«فصل شانزدهم» شیرازی دشت نوا

- ۱۳۳ ..... ۱- حالت و سبک اول شیرازی دشت نوا
- ۱۳۴ ..... ۲- حالت و سبک دوم شیرازی دشت نوا
- ۱۳۵ ..... ۳- حالت و سبک سوم شیرازی دشت نوا
- ۱۳۵ ..... ۴- حالت و سبک چهارم شیرازی دشت نوا
- ۱۳۷ ..... ۵- حالت و سبک پنجم شیرازی دشت نوا
- ۱۳۸ ..... ۶- حالت و سبک ششم شیرازی دشت نوا
- ۱۳۹ ..... ۷- حالت و سبک هفتم شیرازی دشت نوا
- ۱۴۰ ..... ۸- حالت و سبک هشتم شیرازی دشت نوا
- ۱۴۰ ..... ۹- حالت و سبک نهم شیرازی دشت نوا
- ۱۴۱ ..... ۱۰- حالت و سبک دهم شیرازی دشت نوا
- ۱۴۲ ..... ۱۱- حالت و سبک یازدهم شیرازی دشت نوا
- ۱۴۳ ..... ۱۲- حالت و سبک دوازدهم شیرازی دشت نوا

- «فصل هفدهم» چند نمونه زمینه - روضه - نوحه در دشتی
- ۱۴۸ ..... زمینه‌ای در دشتی. زبانحال خانم رباب علیها السلام به علی اصغر علیه السلام
- ۱۴۹ ..... زمینه‌ای در دشتی. علی اصغر علیه السلام
- ۱۴۹ ..... زمینه‌ای در دشتی. حضرت ابوالفضل علیه السلام
- ۱۵۱ ..... زمینه‌ای در دشتی. حضرت رقیه علیها السلام
- ۱۵۲ ..... چند نمونه روضه در دشتی
- ۱۵۲ ..... روضه پیرخرابه با امام حسن علیه السلام در دشتی
- ۱۵۲ ..... روضه حضرت رقیه علیها السلام در دشتی
- ۱۵۲ ..... روضه حضرت زهرا علیها السلام در دشتی
- ۱۵۲ ..... چند نمونه نوحه ساخته شده در دشتی
- ۱۵۲ ..... نوحه یک. نوحه کریمیار در دشتی
- ۱۵۳ ..... نوحه دو. نوحه شام غریبان در دشتی
- ۱۵۴ ..... نوحه سه. نوحه شب عاشورا در دشتی
- ۱۵۵ ..... نوحه چهار. نوحه غم جدایی در دشتی
- ۱۵۵ ..... نوحه پنج. نوحه حضرت ابوالفضل علیه السلام در دشتی
- ۱۵۶ ..... نوحه شش. نوحه ساقی لب تشنگان در دشتی
- ۱۵۶ ..... نوحه هفت. نوحه حضرت علی اصغر علیه السلام در دشتی
- ۱۵۷ ..... و..... سخن پایانی و ختم کلام
- ۱۶۰ ..... منابع و ماخذ

«دل حرم الله است»

مقدمه:

جانا زمعرفت وصل شوی سرای دل
در مکتب عشق شرح دهی نوای دل
به ز الفبای نوا سوز دست چها کند
عطر نسیم عاشقی می‌وزد از هوای دل
سالها و قرن‌ها می‌گذرد و همچنان عشق و علاقه با اهل بیت علیهم‌السلام
و خاندان رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم در دل مردم ایران زمین و مسلمانان بوده و
هست و خواهد بود و نوری است که هرگز خاموش نخواهد شد.
زیرا آنها آمدند تا یگانگی خدای منان را تبلیغ کنند و درس
خداشناسی را به مردم بیاموزند تا انسانها را از ضلالت و کفر نجات
دهند و بتوانند حق را از باطل تشخیص دهند و از ظلمات و
گمراهی به سوی نور و رحمت الهی هدایت شوند.

ائمه علیهم السلام در زندگیشان سختیها و مرارت‌هایی کشیدند و در راه خدا بودند و رفتند. و انسانها دریافتند که خدایی نیست جز خدای یکتا. یگانه قادر و توانا.

در این راه درسهایی به ما آموختند که در مکتب آنها انسان به کمال می‌رسد و در بین ائمه علیهم السلام سالار شهیدان آقا اباعبدالله الحسین علیه السلام درس تقوی شجاعت، رشادت، سخاوت، فداکاری، صبر، م‌دانگی، ایثار، و در آخر درس شهادت را به اوج رسانید و خود و عزیزانش را در راه خدا تقدیم کرد. و عشق ائمه علیهم السلام نوری شد که در ذهن و دل یک‌یک عاشقان و شیفتگان نقش بر بست و عشق و یاد آنان فلسفه عزادری را برپا کرد. و برپایی و اجرای مجالس و محافل اهل البیت علیهم السلام اجراست دنیوی و اخروی.

و هر مجلسی یک اجراکننده می‌خواهد که آن هم مداح می‌باشد. و مداح است که با نوای خود می‌تواند هرچه زیباتر و باصفا تر مجلس را هدایت کند و شور و حال خاصی به مستمع انتقال دهد. آنچه در این کتاب بیان می‌شود و اجرا می‌شود مربوط به خصوصیات مداح نیست بلکه به نوای او - لحن و صوت دلنشین مداح می‌پردازیم.

و آن چیزی که بر صوت و نوای مداح تاثیر بسزایی دارد و باعث

می شود نوای او بر دلها بنشیند و مستمع را تحت تاثیر قرار دهد آن چیزی نیست جز خواندن در دستگاه.

خواندن شامل هر چیزی مثل اشعار - دعا - مناجات - نوحه - روضه - و غیره و قرارداد آن در دستگاه و قالب خاص آن.

آنهم در دستگاه عظیم و بیکران موسیقی اصیل ایران که در جهان بسیار بسیار موسیقی غنی و دلربائست.

متأسفانه در جامعه امروزی به اجرای مداحی در قالب دستگاه های موسیقی زیاد بها داده نشده و به این هنر عظیم در مداحی نپرداختند. گمراهی از مداحان را اندوهگین و متأثر اهل البیت علیهم السلام نبودند و بسیاری از مداحان را اندوهگین و متأثر نمود. حال علاقمندان به مداحی و کسانی که در مداحی فعالیت دارند اگر این مزه شیرین را حس کنند و دستگاه ها را فرا بگیرند. چقدر در خواندن اشعار - مناجات - دعا - قرآن - نوحه - روضه - مولودی خوانی - غزل خوانی - قصیده - رباعی - مثنوی - دوبیتی خوانی تاثیر بسزا و خارق العاده ای دارد.

زیرا نوای مداح دیگری می شود دلنشین و جذاب در شان ائمه علیهم السلام و حتی در دعاخوانی حالتی عارفانه دارد طوری که انسان احساس می کند با خدای بزرگ و منان حالتی عاشقانه و نزدیک

دارد. و نوایش بر دل هر مستمع می‌نشیند.

بنده حقیر پس از سالها تلاش - ممارست و تلمذ در امر یادگیری دستگاه‌های اصیل ایران و اجرا کردن مجالس موسیقی سنتی و اجرای مداحی به صورت دستگاهی به حول و قوه الهی برای اولین بار در ایران شروع به آموزش گام به گام دستگاه‌های موسیقی و اجرای آن در مداحی با انتشار کتاب و سی دی (CD) مربوط به آن کتاب را نمودم.

خواندن گوشه و ردیف دستگاه‌ها را در قالب مداحی نه تنها فرا می‌گیرید بلکه سبب عزیزان می‌توانید در آن قالب شعر - دعا - مناجات - نوحه، روضه - عبره را به نحو احسن اجرا نمایید. و نوای خوش در مجلس داشته باشید و هر نوع مجلسی اعم از مولودی و شادی تا عزا و شهادت ائمه علیهم‌السلام مجلس ترحیم یا ولیمه حجاج و یا هر مجلس مذهبی - عرفانی، و.... را می‌توانید با متنوع ترین نواها اجرا کنید و هر دستگاهی مثل هر گلی یک بویی خاص و رنگ خاص دارد.

عزیزان گام اول آموزش را در بین دستگاه‌ها و آواز که نام آنها را در فصل اول کتاب خواهم گفت ابتدا از دشتی شروع نمودم زیرا لحنی آرام دلنشین و دلربا و محزون و لطیف و زیبایی خاصی دارد

و کاربرد آن در مداحی - دعاخوانی و مجلس ترحیم و... زیاد می باشد بدیهی است تمامی دستگاه ها و آوازه ها زیبایی خاص خودشان را دارند و در مداحی کاربرد فوق العاده زیادی دارند. که انشاء الله بعد از گام اول که آموزش دشتی همراه با سی دی (CD) آن می باشد تمامی دستگاه ها و آوازه ها با آموزش ردیف و گوشه آنان همراه با کتاب و سی دی (CD) مربوط به آن به زودی به یاری خداوند بنان منتشر خواهد شد و کتاب و سی دی (CD) آن آموزشی است کامل که شما عزیزان آن دستگاه را یاد خواهید گرفت و حال و هوای آن دستگاه - گوشه های آن دستگاه و اجرای اشعار - دعا - مناجات - روضه ... در آن گوشه و دستگاه را مسلط خواهید شد و انشاء الله منتظر گاهای بعدی به زودی باشید.

و تمامی علاقمندان به مداحی از مبتدی تا عزیزانی که سالها مداح بودند از مریبان آموزش مداحی - از واعظان و از تمامی ذاکران اهل البیت علیهم السلام می توانند از این کتاب همراه با سی دی (CD) آموزش آن استفاده نمایند و همیشه در مجالس مداحی در دستگاه بخوانند و هم خود و هم مستمع از خواندن و اجرای مجلس لذت ببرند.

در پایان از کمی و کاستی های ظاهری و باطنی این کتاب پوزش

می‌طلبم و از صاحب‌نظران خواهش می‌کنم این بنده حقیر را از نظرات و نقدهای مؤثر خود آگاه سازند تا در چاپ‌های بعدی کتاب مؤثر و سازنده باشند.

صاحب‌نظران و علاقمندان نظرات و انتقادات، پیشنهادات خود را از طریق پست الکترونیکی به آدرس ذیل مطرح و ارسال نمایند.

جانان معرفت وصل شوی سرای دل

در مکتب عشق شرح دهی نوای دل

به زلفبای نوای سوز دلای چها کند

عطر نسیم عاشقی می‌وزد از هوای دل

باسپاس تک از تمامی شما عزیزان

محمود بیات

تماس با نویسنده: محمود بیات: ۰۹۱۲ ۲۱ ۵۰۶۰۰

WWW.mahmoodbayat.com

WWW.mahmoodbayat.ir

Info@mahmoodbayat.Com